

Mūzikas terapijas nepieciešamības Latvijā izpēte

Mirdza Paipare

Rīgas Stradiņa universitāte, Rehabilitācijas fakultāte, Latvija

Ievads. Evans Rūds [Ruud, 1986] tieši sasaista mūziku ar veselību un dzīves kvalitāti, atzīmējot, ka mūsdienās mūzikai ir liela nozīme dzīves kvalitātes un socializācijas procesu veicināšanā, jo tā stiprina emocionālo pašapziņu un pārliecību par savām spējām, sekmē piederības sajūtu, dzīves jēgas un harmonijas izpratni. Dzīves kvalitāte ir cieši saistīta ar veselību. Mūzikas terapija ir pakalpojums, kas atbilst mūsdienu kultūras vajadzībām un augošajām iespējām rūpēties par cilvēci, kā arī par katra atsevišķa cilvēka veselību un dzīves kvalitāti. Daudzas veselības problēmas ir korelatīvi saistītas ar sarežģīto mijiedarbību starp bioloģiskajiem, psiholoģiskiem, sociālajiem un kultūras faktoriem.

B. Stige [Stige, 2002] definē mūzikas terapiju kā disciplīnu, kurā tiek pētīta mācīšanās un attiecības starp mūziku un veselību.

Mākslas / mūzikas terapija norit mākslas terapeita un klienta / pacienta aktīvā sadarbībā, izmantojot mākslas / mūzikas, drāmas, deju un kustību aktivitātes fiziskās, garīgās un sociālās veselības un labklājības veidošanā.

Mākslas / mūzikas terapija jeb mākslas / mūzikas terapijas metodes / paņēmieni integrējami dažādās profesionālajās jomās, ko dažkārt veic psihologs, sociālais darbinieks vai pedagogs, speciālais pedagogs, mūzikas vai mākslas skolotājs, ergoterapeits, medicīnas māsa, fizioterapeits, logopēds utt.

Darba mērķis. Izpētīt mūzikas terapijas pakalpojumu nepieciešamību Latvijā.

Materiāls un metodes. Pētījumā izmantotas empīriskās (aptauja) un statistiskās (datu apstrāde SPSS un Excel programmā) metodes.

Anketa ietver 13 slēgtos un 5 atvērto jautājumus. Trīs jautājumu bloki ir saistīti ar galvenajiem pētījuma mērķiem:

- 1) izpētīt pašreizējo mūzikas terapijas izmantojuma situāciju Latvijā;
- 2) noskaidrot, kuri profesionāļi izmanto mākslas / mūzikas terapiju;
- 3) noskaidrot, kāda mākslas terapija ir nepieciešama, ja būs iespējas attīstīt un ieviest šādu pakalpojumu.

Rēzultāti un secinājumi. Pētījums aptvēra 37 veselības aprūpes, speciālās izglītības un sociālās aprūpes iestādes / centrus Latvijā. Tika konstatēts, ka mūzikas terapijas metodes jau ir ikdienišķa parādība. Daudzas iestādes jau izmanto mūzikas terapiju, savukārt citas iestādes pilda vajadzību ieviest mūzikas terapiju, tiklīdz būs nepieciešamās iespējas. Tika konstatēts arī, ka mūzikas terapija ir visbiežāk lietotā metode un tā ir vispieprasītākā iestādēs, kas sniedz sociālos pakalpojumus: dienas centros, sociālās aprūpes iestādēs / centros. Veselības aprūpes jomā mūzikas terapijai ir diezgan grūti izcīnīt savu vietu: no visām šāda veida iestādēm, kas piedalījās pētījumā, mūzikas terapijas pakalpojumi tiek sniegti tikai 6 iestādēs. Tomēr var secināt, ka mūzikas terapija izraisa interesi, jo veselības aprūpes iestādes (slimnīcas, rehabilitācijas u. c. veselības centri) ziņoja par nepieciešamību integrēt mūzikas terapiju. Ja būtu iespējams, bērnu nami, sociālās aprūpes iestādes / centri un sociālās aprūpes iestādes / centri cilvēkiem ar īpašām vajadzībām arī izšķirtos par labu mūzikas terapijas pakalpojumu ieviešanai.